

prima instanță: N.Arabadji
instanța de apel: Iu.Cimpoi, A.Pahopol, N.Simciuc

dosarul nr.2r-593/16

DECIZIE

29 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Oleg Sternioală și Valentina Clevadî

examinînd recursul declarat de către întreprinderea individuală „Cazimov Farahim”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către întreprinderea individuală „Cazimov Farahim” împotriva lui Guțu Semion, Lilianeî Pîrlîi și Preturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată „Grila” privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiuni ilegale și obligarea prelungirii termenului autorizației de funcționare și, la cererea reconvențională depusă de către Guțu Semion și Pîrlîi Liliana împotriva întreprinderii individuale „Cazimov Farahim” cu privire la repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, prin care a fost respinsă cererea apelantei întreprinderea individuală „Cazimov Farahim” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și nu s-a dat curs cererii de apel, apelantei fiindu-i acordat termen pentru lichidarea neajunsului,

c o n s t a t ă:

La 28 mai 2013, ÎI „Cazimov Farahim” s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Guțu Semion, Lilianeî Pîrlîi și Preturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, intervenient accesoriu FPC „Grila” SRL privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiuni ilegale și obligarea prelungirii termenului autorizației de funcționare.

În motivarea cererii de chemare în judecată, ÎI „Cazimov Farahim” a indicat că, în baza contractului de locațiune și autorizației de funcționare nr.5933 din 02.07.2007 de mai mulți ani activează pe teritoriul privat al FPC „GRILA” SRL situat în mun. Chișinău, str.Bulgară, 84/1.

Afirmă că, la 14 decembrie 2010 Pretura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, la insistența și sub presiunea pîrîrților Guțu Semion și Pîrlîi Liliana, a expediat un demers Primăriei mun. Chișinău, solicitînd retragerea autorizației de funcționare pentru ghereta din str. Bulgară, 84/1, mun.Chișinău, iar prin dispoziția

viceprimarului mun. Chișinău, Mihai Furtună nr.1137-d din 29.12.2010, s-a dispus retragerea autorizației de funcționare enunțată, motiv pentru care a sesizat instanța de judecată cu o acțiune privind contestarea actului administrativ, care prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26.05.2011 a fost admisă, fiind dispusă anularea dispoziției viceprimarului mun. Chișinău, Mihai Furtună nr.1137-d din 29.12.2010.

Drept urmare, la 20 iulie 2011, viceprimarul Mihai Furtună a emis dispoziția nr.629-d, dispunând abrogarea dispoziției sale nr.1137-d din 29.12.2010, fapt ce denotă că, atât Primăria mun. Chișinău cât și Pretura sect. Rîșcani, mun. Chișinău au recunoscut ilegalitățile admise.

Practic, datorită acțiunilor ilegale atât a Primăriei mun. Chișinău cât și a Preturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, care au căzut sub influența pîrîților Guțu Semion și Pîrlîi Liliana, avînd un singur scop, de a stopa activitatea întreprinderii, care nu a activat mai mult de 8 luni, întreprinderea a suferit pierderi considerabile atât materiale, cât și morale.

În această perioadă de inactivitate și blocaj economic, întreprinderea a suferit pierderi materiale în sumă de 139314 lei și a pierdut toți clienții pe care i-a avut pe parcursul a 5 ani de activitate, adică pînă la retragerea ilegală a autorizației de funcționare. Mai mult ca atât, în această perioadă de blocaj, Guțu Semion a continuat să scrie petiții în adresa organelor publice, prin care continua să ponegreze numele întreprinderii.

În urma controalelor efectuate de diferite organe a fost constatat că ÎI „Cazimov Farahim” nu încalcă legislația în vigoare. Aceste acțiuni agresive și neîntemeiate din partea lui Guțu Semion și Pîrlîi Liliana au influențat negativ în activitatea de întreprinzător, totodată afectîndu-i și starea de sănătate, fiind nevoit în prezent să se trateze medical, motiv pentru care a fost sesizată instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Solicită reclamanta ÎI „Cazimov Farahim”, inclusiv prin cererile suplimentare de concretizare a acțiunii, încasarea din contul pîrîților Guțu Semion și Pîrlîi Liliana în beneficiul său a prejudiciului material și moral cauzat prin acțiuni ilegale în sumă de 159314 lei, inclusiv: pierderi în sumă de 32627,00 lei, în legătură cu micșorarea volumului de vânzări; suma de 15517,95 lei, în legătură cu pierderile după reluarea activității față de vânzările de pînă la data de 29.12.2010 (retragerea ilegală a autorizației); suma de 56798,00 lei cu titlu de dobîndă bancară achitată din alte surse în perioada de stopare ilegală a activității; suma de 4950,00 lei cu titlu de dobîndă a persoanelor fizice pentru împrumut; suma de 24609,06 lei cu titlu de achitare a datoriilor față de furnizorii de marfa din economiile membrilor familiei; suma de 3712,00 lei, cu titlu de preț al autorizației; suma de 1100,00 lei, cu titlu de chirie neachitată pentru ghereta arendată, suma de 20000,00 lei, cu titlu de prejudiciul moral. La fel, a solicitat și obligarea Preturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău să prelungească termenul autorizației de funcționare cu 8 luni, avînd în vedere perioada de timp în care ilegal i-a fost blocată activitatea, cât și să aducă scuze în scris pentru ilegalitățile comise sub influența pîrîților Guțu Semion și Pîrlîi Liliana.

Pe parcursul examinării cauzei, pîrîții Guțu Semion și Pîrlîi Liliana au depus în instanța de judecată acțiune reconvențională împotriva ÎI „Cazimov Farahim” cu privire la repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reconvenționale au indicat că, ÎI „Cazimov Farahim” își desfășoară activitatea în una din gheretele construite pe teritoriul din vecinătatea casei în care locuiesc, unde este amplasată o piață gestionată de FPC „GRILA” SRL.

Menționează că, ghereta unde ÎI „Cazimov Farahim” își desfășoară activitatea este clasificată de către Primăria mun. Chișinău ca una temporară, ulterior cunoscînd despre faptul că această gheretă împreună cu alte gherete amplasate pe același teritoriu sînt recepționate și date în exploatare.

Indică că, la moment Judecătoria Centru, mun. Chișinău a dispus anularea recepției finale a două gherete care se află în nemijlocita apropiere de ferestrele lor, construite cu încălcarea distanței de amplasare a acestora, la doar 57 cm de la fereastra casei în care locuiesc, astfel limitînd iluminarea ferestrelor.

Au mai invocat că, anterior s-au adresat Primăriei mun. Chișinău cu o cerere, solicitînd schimbarea locului gheretei. Ulterior Pretura sec. Rîșcani a dispus retragerea autorizației de funcționare nr.5933, însă din considerentele că de către Pretura sect. Rîșcani a fost încălcată procedura la momentul anulării autorizației, ghereta a fost ridicată.

Consideră că, prin acțiunile sale ÎI „Cazimov Farahim” le-a creat un disconfort psihologic, dat fiind faptul că acesta incorect a înaintat acțiunea în judecată, solicitînd din contul lor repararea prejudiciului material și moral.

Din considerentul că, prejudiciul cauzat se încadrează în prevederile art.1422 CC, au sesizat instanța de judecată cu prezenta acțiune, solicitînd încasarea din contul ÎI „Cazimov Farahim” în beneficiul lor a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei (cîte 25000 lei, pentru fiecare) și suma de 3000 lei, cu tîltu de cheltuieli de judecată pentru acordarea asistenței juridice.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 28 decembrie 2015, cererea de chemare în judecată inițială înaintată de către ÎI „Cazimov Farahim” a fost admisă parțial, fiind obligată Pretura sect. Rîșcani, mun. Chișinău să prelungească termenul autorizației de funcționare a unităților de comerț și alimentație publică nr.5933 din 02 iulie 2007, eliberată ÎI „Cazimov Farahim”, pentru un termen de 8 luni. În rest, acțiunea înaintată de ÎI „Cazimov Farahim” a fost respinsă ca neîntemeiată. Cererea reconvențională depusă de către Guțu Semion și Pîrlîi Liliana a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. Suplimentar, s-a dispus încasarea din contul ÎI „Cazimov Farahim” în beneficiul lui Guțu Semion și Pîrlîi Liliana cheltuielile de judecată în sumă de 2500 lei.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la 18 ianuarie 2016 ÎI „Cazimov Farahim” și FPC „Grila” SRL și, respectiv la 22 ianuarie 2016, Guțu Semion și Pîrlîi Liliana au declarat apeluri.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de ÎI „Cazimov Farahim”, FPC „Grila” SRL, Semion Guțu și Liliana Pîrlîi, pe motiv că: apelanta ÎI „Cazimov Farahim” nu a prezentat apelul motivat și dovada achitării taxei de stat în sumă de 3284,56 lei; apelanta

FPC „Grila” SRL nu a prezentat apelul motivat și dovada achitării taxei de stat în sumă de 202,50 lei; apelanții Semion Guțu și Liliana Pîrlîi nu au prezentat cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat în sumă de 150 lei solidar, stabilindu-le un termen pînă la data de 12 mai 2016, ora 11.00, pentru a lichida neajunsurile stabilite, explicîndu-le că, în caz contrar cererile de apel vor fi restituite.

Pe parcursul examinării cauzei în apel, ÎI „Cazimov Farahim” a depus o cerere, solicitînd instanței de judecată scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, invocînd drept temei starea financiară precară a întreprinderii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, a fost respinsă cererea apelantei ÎI „Cazimov Farahim” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 3284,56 lei și nu s-a dat curs cererii de apel, apelantei fiindu-i acordat termen pînă la data de 02 iunie 2016, ora 11.00, pentru lichidarea neajunsului enunțat.

La 26 mai 2016, ÎI „Cazimov Farahim” a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, solicitînd admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc contestat, cu emiterea unei noi decizii sub formă de încheiere, prin care demersul privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului să fie admis în sensul declarat.

În motivarea cererii de recurs s-a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerînd-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

Susține reprezentantul recurenteii că, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept naționale, cît și de practica CEDO, în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție, condiții ce la caz nu se atestă.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din actele pricinii rezultă că încheierea recurată a fost pronunțată la 12 mai 2016 (vol.I,f.d.255-260), iar recursul a fost depus la 26 mai 2016 (vol.I,f.d.263), motiv ce impune instanța de recurs să constate prin prisma art. 425 CPC, că recursul a fost declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel și pronunțarea unei noi decizii sub formă de încheiere, prin care demersul ÎI „Cazimov Farahim” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, de admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționînd prin decizie problema în fond.

După cum rezultă din materialele cauzei, recurenta ÎI „Cazimov Farahim” își exprimă dezacordul cu soluția instanței de apel, prin care a fost respinsă cererea apelantei ÎI „Cazimov Farahim” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 3284,56 lei și nu s-a dat curs cererii de apel,

apelantei fiindu-i acordat termen pînă la data de 02 iunie 2016, ora 11.00, pentru lichidarea neajunsului enunțat.

Colegiul judiciar consideră că, concluzia instanței de apel în acest sens, contravine circumstanțelor cauzei, stabilite în cadrul dezbaterilor judiciare.

Într-adevăr, în conformitate cu art. 83 CPC, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documentele din dosar. În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Conform art. 84 CPC, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Totodată, în conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială, persoana fizică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amîne achitarea taxei de stat.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cazul Kreuz contra Poloniei, nr. 28249/95, cazul Golder și Z contra Marii Britanii, cazul Malahov contra Moldovei, nr. 32268/02), dreptul la un tribunal nu este absolut. Acesta prin natura sa poate fi supus limitărilor, deoarece dreptul de acces la justiție, prin sine, cere reglementare din partea statului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, în unele cazuri pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (cazul Malahov contra Moldovei, § 27).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în hotărîrea Kreuz contra Poloniei (§ 60), că exigența de plată a taxei de stat aferentă cererilor cu care sunt sesizate jurisdicțiile civile, nu poate fi considerată în sine drept o restricție adusă dreptului de acces la tribunal.

Ținînd cont de împrejurările menționate în coraport cu normele enumerate, instanța de recurs consideră posibil în prezenta speță de a o scuti pe ÎI „Cazimov Farahim” de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

În acest sens, Colegiul menționează că, conform extrasului electronic din contul bancar al ÎI „Cazimov Farahim”, la data de 25.05.2016 soldul contului este unul neînsemnat – 649,21 lei, care nu poate fi utilizat exclusiv pentru plata taxei de stat.

Mai mult decît atît, darea de seama fiscală pe anul 2015, prezentată în susținerea cererii de scutire, confirmă starea economico-financiară dificilă a întreprinderii-recurente ÎI „Cazimov Farahim” și este suficient pentru a considera că la moment recurenta este în imposibilitatea de a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel.

La fel, este de menționat că, instanța de apel, respingînd demersul privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, nu a luat în considerație încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 17 iulie 2013, prin care ÎI „Cazimov Farahim” a fost scutită parțial de la plata taxei de stat pentru judecarea pricinii, ultima achitînd la depunerea cererii de chemare în judecată doar suma de 270 lei.

În asemenea circumstanțe, în lipsa probării faptului schimbării situației financiare a întreprinderii, demersul ÎI „Cazimov Farahim” privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel urmează a fi admis, or, prin respingerea acestui demers s-ar duce la îngrădirea accesului la un tribunal, fapt ce în consecință ar constitui o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

La emiterea încheierii contestate, instanța de apel nu a ținut cont de cele enunțate și neîntemeiat a respins cererea ÎI „Cazimov Farahim” privind scutirea de la plata taxei de stat.

Astfel, pentru a evita încălcarea dreptului fundamental al părții de acces la justiție și luînd în considerație circumstanțele stabilite în speță, Colegiul judiciar ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de ÎI „Cazimov Farahim”, a casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, cu emiterea unei noi decizii sub formă de încheiere, prin care demersul privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel depusă de către ÎI „Cazimov Farahim” urmează a fi admis.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către întreprinderea individuală „Cazimov Farahim”.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 mai 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către întreprinderea individuală „Cazimov Farahim” împotriva lui Guțu Semion, Lilianeî Pîrlîi și Preturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată „Grila” privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiuni ilegale și obligarea prelungirii termenului autorizației de funcționare și, la cererea reconvențională depusă de către Guțu Semion și Pîrlîi Liliana împotriva întreprinderii individuale „Cazimov Farahim” cu privire la repararea prejudiciului moral și se emite o nouă decizie sub formă de încheiere prin care: demersul privind

scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel de către întreprinderea individuală „Cazimov Farahim”, se admite.

Se scutește integral întreprinderea individuală „Cazimov Farahim” de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către întreprinderea individuală „Cazimov Farahim” împotriva lui Guțu Semion, Lilianeî Pîrlîi și Preturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău, intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată „Grila” privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiuni ilegale și obligarea prelungirii termenului autorizației de funcționare și, la cererea reconvențională depusă de către Guțu Semion și Pîrlîi Liliana împotriva întreprinderii individuale „Cazimov Farahim” cu privire la repararea prejudiciului moral se remite la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Oleg Sternioală

Valentina Clevadî